

Lisbeth Diers Nordisk Ensemble
& Gunnar Eriksson m.
ensemble ur Göteborgs Kammarkör

- *En nordisk musikalisk hyllning
till det gamla fotoalbumet*

INDHOLD/

- s.1** /INNEHÅLL - FÖRORD
- s.2** /MEDVERKANDE
- s.3-4** /VERKSINTRODUKTION
- s.5-6** /KONSERTPROGRAM
- s.7-8** /TEXTER
- s.9** /EFTERORD

FÖRORD/

– En nordisk musikalisk hyllning till det gamla fotoalbumet.

Musik/text av Lisbeth Diers

Körledning Gunnar Eriksson

Ett verk i 6 satser med dansk text i ett arrangemang för ensemble och kör med musiker och sångare från både den klassiska och moderna nordiska scenen med starka rötter i både folkmusik, klassisk musik och jazz. Ett samarbete tvärs över generationer och länder. Konserten innehåller bild- och videoprojicering och är en resa in i fotografiernas historia.

Konsertens längd **80 min.**

Diers idé och bakgrund till verket Slägt uppstod ur hennes intresse för den tryckta bilden och det sätt på vilket vi genom tiderna har använt familjefotoalbumet till att föra vår släkts historia vidare. Hon har genom research, intervjuer och djupdykning i gamla fotoalbumen samlat berättelser och erinringar om kärleken, livet och döden, genom tider och åldrar. Ett material i ton och ord om de ögonblick en människa genomlever. Upplevelser som är genomgående för oss människor och som framträder i olika nyanser. En önskan att avsöka allmänmänskliga frågor i berättelserna och belysa vår tids förhållningssätt till fotografiet.

– Frågan är – är fotoalbumet så gott som utfasat?

– Har sättet vi för vår släktshistoria vidare ändrat sig?

Vad sker med fotografierna och historierna när människor går bort?

– Klarar vi att samtala kring och uppfatta de små nyanserna i hur människor levtt före oss?

– Kan historier från förr vara relevanta för var vi står i dag?

– Är existentiella spörsmål, känslor och de sätt man bearbetar och upplever genomgående i äldre och olika tidsperioder?

– Hur bevarar vi våra minnen och släktshistorier för framtiden?

MEDVERKANDE/

Gunnar Eriksson, körledning(*SE*)
ensemble ur **Göteborgs Kammarkör**(*SE*)

Nanja Pontoppidan, projicering(*DK*)
Caroline Wickberg, lyd(*SE*)

Lisbeth Diers, slagverk, dulcimer, sång(*DK*)

Jepe Holst, ak gitarr, viola caipira(*DK*)

Eija Kankaanranta, kantele(*FIN*)

Francesco Cali, dragspel(*DK, IT*)

Torben Snekkestad, klarinet, sopransax(*NO*)

Per Texas Johansson, basklarinett, klarinett, flöjt, sax(*SE*)

Niclas Rydh, trombon, tuba(*SE*)

Björn Bohlin, oboe, engelskt horn(*SE*)

VERKSINTRODUKTION/

Verkets historier baseras på fotografier från familjefotoalbum och berättelser från 2 familjegrenar.
 Historiernas tidsram går från 1930 och rör sig framåt till 1969.
 ”Slægt” är uppbyggt som en tillbakablick, där historierna överförs genom samtal.

Verket är uppdelat i **6 satser**.

Sats 1 - instrumental. Satsen är en introduktion, en öppning inspirerad av geografiska familjeförgreningar och fotografier från 1930-talet.

Sats 2, 3, 4 - Anger en tidsram från 1930 till 1941. Här följer vi familjens ena gren (Diers) i olika historier. Berättelserna kommer från de danska städerna Åbenrå, Rise, Esbjerg, Köpenhamn och Svendborg och via havet till Alger i Algeriet i Nordafrika till Nordatlanten, Island, Grönland och Färöarna.

(Danmark ockuperat av Tyskland 1940)

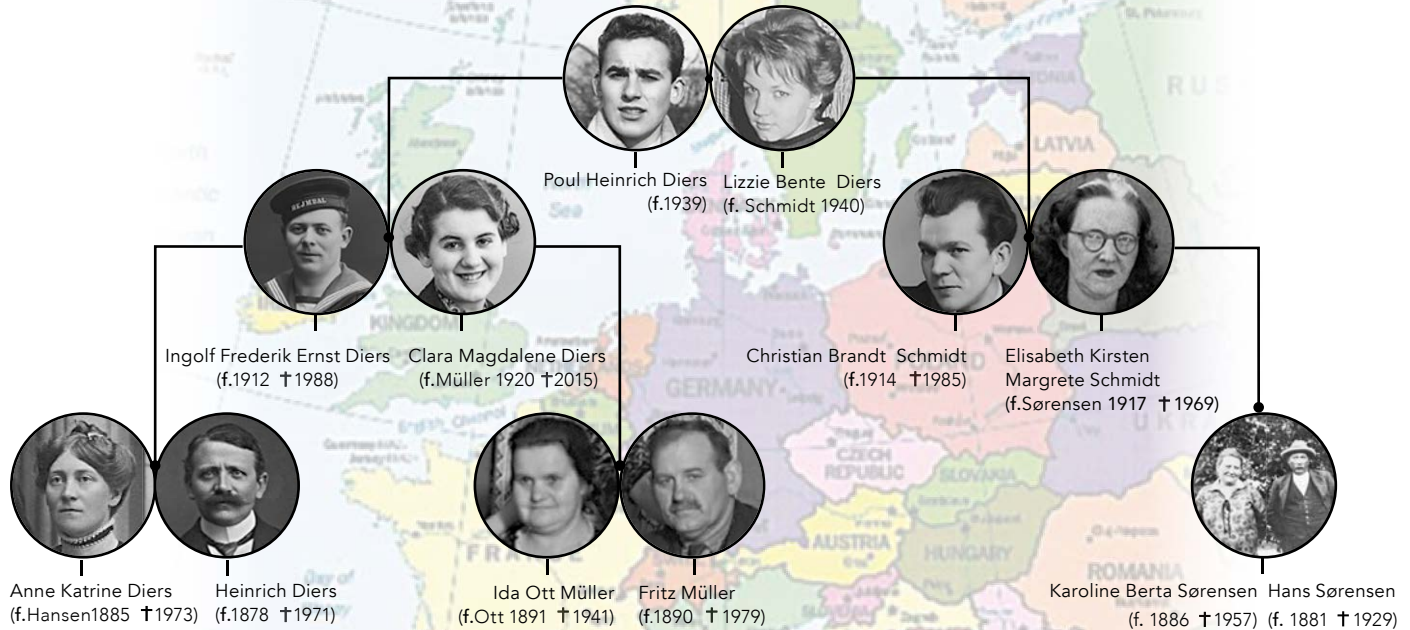
Sats 5, 6 - Här följer vi familjens andra gren (Brandt Schmidt). Här beskrivs Vesterbro, Enghavevej i Köpenhamn och vi följer familjen genom fotografierna.

Sats 6 Innehåller intervju och historia från 1969.

Satsen avslutas med ”Trädet”, som är en hyllning till berättelserna och människorna i dem.

Denna sida visar ett utsnitt av ett släktträd. Två familjegrekar med de människor berättelserna handlar om, för att klargöra personernas relation till varandra.

→ Ärva smycken från Anne Katrines mamma från Island

Geografiska familjeförgreningar från Syd/östeuropa, Westfalen Tyskland, Island och England.

KONCERT PROGRAM

SATS 1/

FOTOGRAFI ●

Instrumental inledning, öppning.

CLARA'S DANS ●

Instrumental. Tiden på 30-talet ses genom en ung flickas ögon, övergången mellan barndom och ungdom.

SATS 2/

STRØM ●●●●

(Intervju med Clara Diers 92 år, inspelad 2012)

Historien om Clara Diers f. Müller (f.1920 †2015) och Ingolf Diers' (f.1912 †1988) första möte under sommaren 1937 i Aabenraa (Danmark).

OM DU VILLE ●●

Clara går ner och träffar Ingolf igen nästa dag för att se på skeppet Niels Juel (Danska flottans artillerifartyg).

Clara och Ingolf har därefter brevväxling.

De förlovar sig 1938, får sitt första barn Poul 1939 och gifter sig på Köpenhamns Rådhus. Under denna tid bor de i området Nyboder i Köpenhamn.

HAVETS LUPIN ●

Instrumental.

Ingolfs fotografier från hans resor med danska flottans inspektionsfartyg (Hvidbjørnen). På 30-talet i Algeriet.

DU REJSTE OVER HAVENE ●●

Ingolfs fotografier från hans resor med danska flottans inspektionsfartyg (Hvidbjørnen) på 30-talet på Island.

5

● Musik / arr. L. Diers

● Körarr. G. Eriksson

● Körarr / text. L. Diers

● Kör a cappella under intervjun till Strøm av G. Eriksson, text av L. Diers

● Kör a cappella under intervjun till Finale for Elisabeth Blue av G. Eriksson, text av L. Diers

SATS 3/

URET ●●

1939 - Historien om Heinrich Diers (f.1878 †1971) och Anne Katrine Diers f. Hansen (f.1885 †1973), som skickar en bröllopsgåva till sin yngste son Ingolf och hans fru Clara.

Den skickas från Esbjerg i Sydvestjylland till Nyboder i Köpenhamn.

En klocka insvept i en filt, en skinka i en gryta och en stek i en kastrull.

SATS 4/

ISVINTEREN 41 ●●

Under kriget 1941 bor Clara och Ingolf i Svendborg på Fyn.

När den danska marinens torpedbåtar flyttas till Svendborg från Köpenhamn måste Ingolf och Clara och deras lille son Poul flytta med.

"1941 tvingade Hitler Danmark att utlämna den danska marinens torpedbåtar till den tyska armén. I februari 1941 beordrade Kung Christian X den danska flaggan på halv stång för att markera sitt stora missnöje med den danska regeringen, efter att Danmark levererat åtta av marinens torpedbåtar till de tyska ockupanterna".

Under den stränga vintern 41' måste Clara resa från Svendborg till sitt barndomshem i Rise ved Aabenraa i Sønderjylland för att begrava sin mor Ida Ott (f. 1891 †1941) som avlidit i reumatisk feber.

Vintern är så kall det året att det är svårt att få kistan i jorden, eftersom marken är så frusen. Clara återvänder till sitt barndomshem, till det övergivna huset i Rise. Inne i rummet står blommorna i sina krukor, fastfrusna på fönsterkarmen.

Så hård var vintern det året - isvintern 1941.

SATS 5/ VESTERBRO ●

ENGHAVEVEJ ●

Instrumental.

Berättelser från 50-talet.

Fotografier av familjen Brandt Schmidt, som bodde på Enghavevej i Vesterbro i Köpenhamn. Genom åren levde de i olika lägenheter på Enghavevej nr.9, 3 och 1.

Elisabeth Kirsten Margrete Brandt Schmidt, f. Sørensen (f.1917 †1969) och Christian Brandt Schmidt (f.1914 †1985) möttes på Vesterbros biograf där Christian arbetade som is-man. Elisabeth blev gravid vid 16 års ålder med tvillingar. De förlorade ett av barnen, det andra barnet Birte överlevde.

Det var bestämt inte populärt att vara gravid vid en ålder av 16 år, och Elisabeths mamma Karoline Berta Sørensen (f.1886 †1957) straffade henne hårt när det upptäcktes. Christian och Elisabeth fick fyra barn; Birte, John, Lizzie och Connie.

Elisabeth var mycket bra på att sy, virka och sticka till sina barn. Familjen bodde i den lilla lägenheten och på femtiotalet åkte de på utflykt på söndagarna till travbanan i Charlottenlund.

I NATTELAMPENS SKÆR ●

Instrumental.

Det skulle vara tyst och stilla klockan 21:30 i den lilla lägenheten, eftersom arbetsdagen började tidigt. Elisabeth och Christian och barnen sov i samma kammare. Om man var tyst som en mus och hade en ficklampa kunde man försiktigt tända den och smygläsa under täcket.

SATS 6/ FINALE FOR ELISABETH BLUE ●●●

Berättelser från 1950-60-talet.

(Intervju med Lizzie Diers 74 år f. Schmidt, inspelad 2014)

Christian och Elisabeths äktenskap var stormigt och pengar var det ont om. Elisabeth led av depressioner och med jämna mellanrum blev hon inlagd på psykiatrisk avdelning. I de perioderna klarade barnen sig själva och med hjälp av snälla grannar. Dottern Lizzie stod för strykning och tvätt av sin fars skjortor, lagade mat, tog hand om inköp och passade sin lillasyster Connie. Alla barnen hade olika ansvarsområden, allt från att hämta kol i källaren till att städa lägenheten.

Elisabeth var en kärleksfull mor, men sträng. Hennes humör var mycket ustabilt. Äktenskapet med Christian var svårt. En dag var han borta från hemmet, och plötsligt hade han använt sin veckolön till att köpa en vacker ring till en annan kvinna som han mött på sin väg. 1969 dör Elisabeth i en av ålder 52 år.

Hon lägger sig på den gröna soffan och lämnar sin familj.

TRÆET ●●

Roten sträcker sig, som släkten,

oändligt långt, stammen förgrenar sig.

Barken grov, och stammen rak, roten böjer sig av vinden...

TEKSTER

SATS 2/

STRØM

Forsvinder i den allerførste dans.

*Hun er i vårgrøn pragt,
han har iført sig sin nypressede
marineblå dragt.
Hun ta'r hans hånd i sin.*

*Som strømme i bække,
Hybenrosebuskens vækken.
Sommerblomst i farver,
farmors kjole som svajer i takt.*

*I alle morgendagens toner,
for at se hinanden
med det smil de sår.
Forsvinder let,
og ganske langsomt
og så stille
i en dans som ej forgår.*

*Jeg ser dig i alt hvad der er
blomstrende på gård'n,
hvor solen vækker alle årets
mindesteders vår.*

*Vinden hvisker
sagte denne vej,
gennem reberbanens levende begn.*

*Aftensolens lys
lyser ind af ruderne nu,
i Folkehjems entré.
Klokken er mange
og du skal snart hjem,
og han spørger,
om han må følge dig hjem.*

*Du tar hans hånd i din.
Aftensolens lys bryder ind
af ruderne
på folke hjems entré.
Klokken er mange
og du skal snart hjem,
og han spørger,
om han må følge dig hjem.*

*Ser dig i alt hvad der er
blomstrende på gård'n.
Hvor solen vækker alle årets
mindesteders vår*

*Vinden hvisker
sagte denne vej.*

SATS 3/

URET

*Oldefar og Oldemor,
de sendte uret i en dyne,
i en dyne,
i en dyne.*

*Oldefar og Oldemor,
de sendte skinken i en gryde,
i en gryde,
i en gryde.*

*Oldefar og Oldemor,
de sendte kamstegen i en kasserole,
i en kasserole,
i en kasserole,
kasserole.*

OM DU VILLE

*Han spurgte dig, om du ville ind,
og se hans skib.
Han spurgte dig om du ville ind,
og se hans skib, og se hans skib.*

DU REJSTE OVER HAVENE

*Du rejste over
havenes blå.
Havenes brus
havenes gus.
Du rejste over
havenes blå.
Havenes brus
havenes gus.
Brus – gus – brus – brus
gus – brus – brus
gus – brus – brus.*

SATS 4/

ISVINTEREN 41

*Det var isvinteren 41,
det var isvinteren 41,
sneen lå højt,
og der blæste en kold, kold vind
ind i Svendborg havn,
Svendborg havn.*

*Endnu et år er gået,
på flådens torpedobåde,
ud fra Svendborg havn,
Svendborg havn.*

*Danmark du er dækket ind i
kuldens kastevind,
hvor havene de fryser til
og alt er dækket til –
I alt slags vejr, du lyser
i månens skær det fryser, du lyser.*

*Du rejste hjem til Rise,
du rejste hjem til Rise,
for Ida Ott var død,
hun var død.*

*Isvinteren 41,
isvinteren 41,
frosten havde dækket alle blomsterne
i vindueskarmen,
i vindueskarmen.*

*Du gik ind stuen,
du gik ind stuen,
og frosten havde dækket
alle blomsterne
og stuen var iskold –
frysende kold.*

*En pige kigger gennem ruden
ind i stuens sjæl,
hun ser sin moders ansigt lyse
i gardinernes farvede væv.
Alt er tomt, og forladt nu.
Det klare skær,
det fryser, det fryser*

*Jorden er dækket af frostsprukne
flader,
umulig at bryde – at bryde
i Rise's hårde ler.
Af jord er du kommen,
til jord skal du blive
og hvile her.*

*Ræk mig dine hænder i den kolde
vinter nat, og se mig ind i øjnene,
som i den allerførste dans.
I alt slags vejr –
det lyser i månens skær,
det lyser, fryser, det lyser.*

SATS 5/

VESTERBRO

*Vesterbro en sommerdag,
varmen varmer tegl og tag.
Planter sig tung og
diset støvet luft...*

SATS 6/

FINALE FOR ELISABETH BLUE

Livets viser

viser vej.

*Gennem flydende dage
Elisabeth i minder
dage rinder*

rinder ud

*igennem nat og dages cirkelhjul,
hvor mindet bær dig med henover
vor tid.*

*For glem ej, Morgenfrue,
For-glem-mig-ej's violetblå tone.
Livets viser*

viser vej.

*Sommerens Morgenfruer
vi sætter dem på stuen's fine duge,
Elisabeth,
så er du altid her.*

Elisabeth, så er du altid her.

TRÆET

*Træet buer,
træets grene strækker sig henover
blanke sten,
og dækker krat.
Vildrosens frugt
summende fra bier, rosens duft.
Og de dansende dansemyg,
let dansende
på himmelbælvets tag.*

*Danser dansende dansemyg,
der danser danser danse,
natten om til dag
på himmelen.*

*Roden den strækker sig,
som slægten milevidt og langt,
milevis forgrener sig en stamme.
Barken ru, og stammen rank,
roden strækker sig af vinden,
henover vår,
vår, vårens farver,
forårsklare,
sommerens lyse nætter,
efterårets himmelblå
september...*

EFTERORD

OM SAMARBEJDET/

Samarbejdet og mødet med Gunnar Eriksson og hans livslange virke i kormusikken har på alle måder intensiveret og styrket den kunstneriske og kreative proces i udviklingen af værket "SLÆGT".

Gunnars tilstedeværelse, kapacitet, kunstnerisk som menneskeligt har givet ballast og styrke i arbejdet med værket. Venskabeligt og kollegialt har Gunnar indviet mig i sin verden. Generøst ladet mig bo hos sig i de perioder hvor vi har arbejdet med integrering af koret. Nogle morgener var ladet med stilhed over morgenkaffen, og fik roen til at sænke sig på et dybere plan midt i processen. Andre dage var tempoet energisk og intenst i forberedelserne. Gunnar har hele vejen vist respekt omkring mine tanker og min tonesammensætning, respekt og ydmyghed over for det individuelle og personlige udtryk. Han har stillet kritiske og vigtige spørgsmål om konkrete beslutninger i korarrangementet, hvor han hører noget, som han vil have mig til at tage ekstra stilling til. Det har styrket troen på de beslutninger som er blevet taget. Gunnar har et yderst fokuseret blik på musikskabelsen. Hans personlighed og gemyt har gjort, at jeg er blevet styrket i at balancere i det.

Det er den største ære og glæde for mig, at Gunnar Eriksson og Göteborgs Kammarkör har indvilliget i dette samarbejde.

Lisbeth Diers(1969)

(Percussionist, komponist)

Göteborgs kammarkör har sedan starten 1963 ombuldat en körform där det tematiska och poetiska ombuldats med särskild kärlek. Vi har också under många år utforskat konsertformer som skapar maximal kommunikation med publiken. Våra teman har ofta legat nära de existensiella frågorna. Därför är det en stor glädje att starta ett samarbete med Lisbeth Diers, sedan många år välkänd och älskad här i vår region. Vi hoppas kunna tillsammans skapa en rik och viktigt konsert/föreställning kring mänskliga relationer över generations-gränserna.

Lisbeth Diers är en ädelmusikant som jag lyssnat till i många år. Vi har också tidigare samarbetat och turnerat med körprogram. När Lisbeth berättade om sin idé att låta människor i sin släkt träda fram och berätta om sina liv i en stor musikalisk komposition blev jag genast intresserad. Som körledare är man ständigt på jakt efter möjligheter att involvera kören i tillvarons mysterier och att körklängen och språket får bära viktiga meddelanden.

Lisbeths egen musik hade jag egentligen aldrig lyssnat på men eftersom jag alltid uppfattat Lisbeth som en varm och djupt engagerad människa, litade jag helt på att det inte skulle bli något körnonsens. Det har varit mycket fängslande att tillsammans med kören och Lisbeth se den här historien långsamt växa ut och ta form.

Gunnar Eriksson(1936)

(Prof. emeritus ved Göteborgs universitet – ledare för Göteborgs kammarkör och Rilke Ensemblen)

Norden turné

Tack till och stöds av:

**NORDISK
KULTURFOND**

Clara Lachmanns
— STIFTELSE —

With support from DJBFA
& Koda's Cultural Funds